

Sedan, i kraft af 49 § Regeringsformen och 2 § Riksdagsordningen, lagtima Riksdag sammankommit här i hufvudstaden Lördagen den 15 Januari 1870, så, och med anledning af hvad den för Riksdagens Andra Kammare fastställda arbetsordning i sådant afseende stadgar, sammanträdde Andra Kammaren i den för dess sammankomster bestämda samlings-sal

**Tisdagen den 18 Januari 1870.**

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Sedan Kammarens ledamöter samlats öppnades sammanträdet af Riksdagsmannen för Stockholms stad Herr L. J. Hierta med följande helsningsord:

„Mine Herrar!

Till följd af Riksdags-ordningens föreskrift, att den ledamot inom hvardera Kammaren, som bevisat de flesta riksdagarne, eger föra ordet vid Kammarens första sammanträde, har mig tillfallit det hedrande uppdraget att helsa Eder välkomna till 1870 års Riksmöte.

En blick öfver denna församling bekräftar, hvad underrättelser från särskilda delar af riket förut meddelat, att talrika förändringar sedan den förra riksdagsperioden inträffat i valen af de ombud till denna Kammare, som under de nu följande trenne åren skola med sina rådplägingar och beslut taga vård om fäderneslandets bästa. Det höfves icke att här våga en gissning i hvad mån anledningarne till dessa förändringar kunnat vara tillfälliga eller stått i sammanhang med det allmänna tänkesättets omdöme om frukterna af de trenne, sedan det nuvarande representationssättets införande, hängångna Riksdagarnes verksamhet. Men å alla deras vägnar, som genom valmäns fortfarande förtroende befinna sig åter på detta rum, tror jag mig kunna uttala såsom en gemensam tanke, att den personliga sammanvaron under den förflutna 3-års-perioden hos de deruti deltagande efterlemnad de angenämaste minnen af den aktning för och fördragsamhet med olika meningar, samt den vänliga umgängeston, som, med sällsynta

undantag, utgjorde den genomgående karakteren af ett tidskifte, under hvilket de fleste af denna Kammars ledamöter hade tillfälle att närmare lära känna hvarandra.

Det är under den vissa förhoppningen, att ett lika angenämt förhållande äfven under den nu ingående riksdagen må fortfara, som de återkomna ledamöterna utbedja sig att med de nykomna få utbyta ett uppriktigt handslag. Gifvet i ett så högtidligt ögonblick, må detta handslag tillika utgöra ett löfte, att ingen bland oss skall glömma den främsta af de pligter, som vårt uppdrag innebär; att det icke är för bevakandet företrädesvis af vissa orters eller klassers eller yrkens mer eller mindre enskilda intressen, utan af hela Svenska folkets, som vi enligt grundlagens föreskrift befinna oss här församlade, samt att Staten, som skall bekosta de allmänna utgifterna, icke betyder annat än detta samma folk, såsom ansvarigt för betalandet af allt, hvad dess ombud bevilja. Om den allvarliga uppfattning af detta vårt åliggande, som i närvarande ögonblick säkert lifvar oss alla, äfven under riksdagens lopp fortfar, det Gud gifve, så böra vi kunna hoppas, att vårt arbete icke skall blifva fruktlöst utan lefva i ett tacksamt minne.“

### § 2.

Ordföranden anmodade undertecknade att tillsvidare föra protokollet, hvarefter upprop af Kammarens ledamöter anställdes, dervid såsom frånvarande ledamöter antecknades: Friherre *J. Liljencrantz* för Stockholms stad, Konditor *C. J. Grafström* jemväl för nämnde stad (hade med läkarebevis styrkt sjukdomsförfall), Friherre *K. Bonde* från Stockholms län. *Ola Jönsson* i Kungshult från Malmöhus län (hade med läkarebevis styrkt sjukdomsförfall), Herr *J. G. Agardh* från Lund, Herr *J. F. Tranchell* från Landskrona, Herr *P. Lamberg* från Ystad, Herr *C. O. Kjellberg* från Göteborg (hade med läkarebetyg styrkt sjukdomsförfall), Herr *B. J. C. Wikström* från Wermlands län, Herr *J. A. Bovin* från Sala och Herr *P. Staaff* från Gefleborgs län.

### § 3.

Ordföranden anmälde, att från Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern blifvit insändt det inför honom förda protokoll rörande granskningen af fullmakterna för Andra Kammarens ledamöter, varande detta protokoll af följande lydelse:

Utdrag af protokollet, hållet inför Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern vid lagtima Riksdagen i Stockholm den 17 Januari 1870.

S. D. För granskning af de riksdagsmannafullmakter, hvilka, jemlikt 32 § Riksdags-ordningen, blifvit den 15 innevarande månad af Andra Kammarens ledamöter till Hans Excellens Herr Justitie-statsministern aflemnade, hade Hans Excellens bestämt denna dag samt till följd af stad-

gandet i Riksdags-ordningens nämnda paragraf anmodat tre bland Fullmäktige i Riksbanken och tre bland Fullmäktige i Riksgälds-kontoret att vid denna granskning närvara; och infunno sig nu, uti dertill anvisadt rum inom Kongl. Slottet, af Fullmäktige i Banken: Herrar f. d. Statsrådet, Riddaren och Kommendören af Kongl. Maj:ts Orden m. m. O. I. Fähræus, Kaptenen, Riddaren af Kongl. Maj:ts Svärds-orden m. m. Friherre C. J. A. Skogman och Professoren, Kommendören af Kongl. Maj:ts Nordstjerne-orden N. H. Selander, samt af Fullmäktige i Riksgäldskontoret: Herrar f. d. Statsrådet, Riddaren och Kommendören af Kongl. Maj:ts Orden m. m. Grefve Henning Hamilton, Kammarrättsrådet, Riddaren af Konung Carl XIII:s Orden m. m. C. L. Kiumanson och Bruksegaren, Riddaren af Kongl. Maj:ts Nordstjerne-orden A. A. Berger.

Hofrätts-e. o. notarien Roland Martin hade aflemnadt en fullmakt, utvisande att han blifvit utsedd till ledamot af Andra Kammaren vid riksdagsmannaval, som hållits i "Gillbergs härads valdistrikt af Söder-sysslets domsaga"; men som Gillbergs härad för sig icke utgör valdistrikt, utan, enligt Kongl. Kungörelsen den 4 Juli 1866 angående vissa domsagors och städers indelning i valkretsar för riksdagsmannaval m. m, Gillbergs och Näs härader gemensamt bilda en valkrets, ansågs berörde fullmakt icke böra godkännas, Kammarens i 32 § Riksdags-ordningen förbehålla rätt att, oaktadt hvad sålunda förekommit, pröfva behörigheten för Martin till riksdagsmannakallets utöfvande, härigenom dock oförkränt.

Vidare anmärktes, att den af Häradshöfdingen Pehr Staaff aflemnade fullmakt för honom att vara ledamot af Andra Kammaren för Söderhamns och Hudiksvalls städer icke på sätt, till följd af stadgaudet i 20 § Riksdags-ordningen, ske bort, blifvit underskrifven af Magistraten, utan endast af en magistratsledamot, å Magistratens vägnar; hvarom anteckning skulle i protokollet göras, på det Kammaren må komma i tillfälle att utöfva dess pröfningsrätt, huruvida berörde fullmakt ändock må såsom giltig antagas.

Uti flera bland de i öfrigt företedda fullmakterna förekommo åtskilliga skiljaktigheter och afvikelser från det i Riksdags-ordningens 20 § föreskrifna formulär, såsom att i några fullmakter tiden för riksdagsmannauppsatsets fortvaro förmälts skola beräknas "från" den 1 Januari innevarande år, i stället för "från och med" nämnde dag; att i en del fullmakter de i officiella handlingar antagna benämningarne å vissa domsagor och valkretsar ej blifvit med fullkonlig trohet och fullständighet återgifna; att i en fullmakt blifvit infördt, att det val, hvarå fullmakten sig grundade, blifvit, efter anförda besvär, fastställt; att jemväl för öfrigt i åtskilliga fullmakter ett eller annat ord blifvit antingen tillagdt eller utslutet eller mot ett motsvarande utbytt; men då samtliga dessa afvikelser icke syntes vara af beskaffenhet att derigenom meningen förändrades eller otydlighet föranleddes, ansågos berörde fullmakter, i likhet med öfriga, mot hvilka anmärkning ej förekommit, böra godkännas.

Här skulle antecknas, att under sammanträdet aflemnades fem fullmakter, nemligen en för Göteborgs stad, en för städerna Sala och Arboga, en för Norra Tjusts härads valdistrikt af Tjusts domsaga, en för Aska, Dals och Bobergs domsaga, samt en för Jemtlands södra domsaga.

För städerna Hernösand, Umeå, Luleå och Piteå samt för Norrbottens norra domsaga hade icke någon Riksdagsman sig inställt; och tillkännagaf Hans Excellens att, enligt af honom inhemtad underrättelse, det i städerna Hernösand, Umeå, Luleå och Piteå förrättade riksdagsmannaval blifvit genom Kongl. Maj:ts Utslag den 29 sistlidne November upphäfdt.

Hvad sålunda förekommit skulle Andra Kammaren genom Utdrag af protokollet meddelas; hvarjemte förteckning å de Kammarens ledamöter, för hvilka fullmakter blifvit aflemnade, skulle till Kammaren öfverlemnas samt fullmakterna till bemälda ledamöter återställas.

In fidem

*C. G. Hernmark.*

Den i berörda protokoll åberopade förteckning lydde sålunda:

**Förteckning å ledamöter af Riksdagens Andra Kammare, för hvilka fullmakter blifvit den 15—17 Januari 1870 till Hans Excellens Herr Justitie-statsministern aflemnade.**

**Stockholms stad.**

1. Kommendören m. m. A. Adlersparre.
2. Grosshandlanden L. J. Hierta.
3. Direktören A. W. Dufva.
4. f. d. Statsrådet m. m. Friherre J. A. Gripenstedt.
5. f. d. Kaptenen Friherre J. Liljencrantz.
6. Litteratören S. A. Hedin.
7. Sockerbagaren C. J. Grafström.
8. Professoren m. m. Friherre A. H. E. Fock.
9. Rektorn m. m. J. O. Leffler.
10. Kaptenen J. Mankell.
11. Fabriksidkaren m. m. W. Lindberg.
12. Professoren A. E. Nordenskiöld.
13. Kammarrättsrådet m. m. C. L. Kinmanson.

**Stockholms län.**

- |   |   |   |
|---|---|---|
| Frösåkers, Nardinghundra<br>samt Wäddö och Häf-<br>verö domsaga:            | } | 14. Hemmansegaren Per Persson i Barkö.          |
| Sjuhundra, Lyhundra, Frö-<br>tuna och Länna samt<br>Bro och Wätö domsaga:   | } | 15. Hemmansegaren Jan Gustaf Jansson i Hemmarö. |
| Färentuna, Sollentuna,<br>Danderyds, Åkers och<br>Wermdö domsaga:           | } | 16. Godsegaren Friherre G. S. Åkerhjelm.        |
| Erlinghundra, Seming-<br>hundra, Långhundra<br>och Wallentuna dom-<br>saga: | } | 17. Expeditions-kronofogden L. Öhlin.           |

Södertörns domsaga: 18. F. d. Öfverste-kammarjunkaren m. m. Friherre K. Ph. Bonde.

Södertelje, Norrtelje, Waxholm, Öregrund, Östhammar och Sigtuna. } 19. Postmästaren J. Borg.

#### Upsala län.

Norra domsagan: 20. Bruksegaren Friherre C. G. A. Tamm.  
Södra domsagan: 21. Hemmansegaren Johan Fredrik Fredriksson i Eklunda.

Mellersta domsagan: 22. Landtbrukaren A. Lindevall.  
Upsala: 23. Professoren m. m. S. Ribbing.

#### Södermanlands län.

Hölebo, Rönö och Jönåkers härad: 24. Öfversten m. m. Friherre C. J. G. af Schmidt.

Oppunda och Willättinge härad: 25. Hemmansegaren Lars Ersson i Wik.

Öster- och Wester-Rekarne härad: 26. Hemmansegaren Anders Petter Andersson i Helgesta.

Daga, Åkers och Selebo härad: 27. Godsegaren C. A. V. Kallstenius.

Nyköping, Thorshälla, Mariestad och Trosa: 28. Rådmanen J. E. Bäcklin.

Strengnäs och Eskilstuna: 29. Handlanden J. Wedberg.

#### Östergötlands län.

Kinda och Ydre domsaga: 30. Vice Häradshöfdingen J. A. Åstrand.

Björkekinds, Östkinds, Lösings, Bråbo och Memmings domsaga: 31. Kammarherren m. m. Grefve C. E. Piper.

Lysings och Göstrings domsaga: 32. Hemmansegaren Per Otto Petersson i Lindeskullen.

Åkerbo, Bankekinds och Hanekinds domsaga: 33. Löjtmanten m. m. Friherre J. Koskull.

Wifolka, Walkebo och Gullbergs domsaga: 34. F. d. Öfverjägaren F. A. Forssbeck.

Risinge samt Hällestad och Tjellmo domsaga: 35. Kaptenen H. von Stejtern.

Aska, Dals och Bobergs domsaga: 36. Kaptenen m. m. O. E. Carlsund.

Skärkinds och Hammar- kinds häraders med Stegeborgs skärgårds domsaga: 37. Komministern A. Törnfeldt.

Linköping: 38. Rådmanen L. J. Lönnberg.

Norrköping: 39. Fabriksidkaren J. R. Sääf.

40. Kontraktsposten m. m. Doktor C. H. Rundgren.

- Wadstena, Skeninge, Söderköping och Grenna: } 41. Fabriksidkaren J. G. Granlund.
- Jönköpings län.**
- Westra härads domsaga: } 42. Hemmansegaren Anders Johansson i Fägerhult.
- Östra härads domsaga: } 43. Hemmansegaren Samuel Jonsson i Torget.
- Östbo härad: } 44. Vice Häradshöfdingen A. T. Gustafson.
- Westbo härad: } 45. Hemmansegaren Carl Johan Kjellman i Strömhult.
- Tveta, Wista och Mo domsaga: } 46. Hemmansegaren Johannes Andersson i Ryssby.
- Norra och Södra Wedbo domsaga: } 47. Godsegaren m. m. C. W. Sjögréen.
- Jönköping: } 48. Borgmästaren m. m. A. Printzensköld.
- Kronobergs län.**
- Uppvidinge härad: } 49. Hemmansegaren Jonas Samuelsson i Eke.
- Konga härad: } 50. Hemmansegaren J. M:son Englander i Tingsryd.
- Norrvidinge och Kinnevalds härader: } 51. Orgelnisten Peter Petersson i Ugglekull.
- Allbo härad: } 52. Hemmansegaren Anders Medin i Taxås.
- Sunnerbo domsagas östra valkrets: } 53. Hemmansegaren Carl Isak Bengtsson i Össlöf.
- Sunnerbo domsagas vestra valkrets: } 54. Hemmansegaren Jöns Pehrsson i Kråkeryd.
- Wexjö, Eksjö och Wimmerby: } 55. Lektorn m. m. A. Rundbäck.
- Calmar län.**
- Norra Tjusts härad: } 56. Landtbrukaren Th. Ekenstam.
- Södra Tjusts härad: } 57. Godsegaren E. Key.
- Aspelands och Handbörds domsaga: } 58. Hemmansegaren Peter Magnus Gunnarsson i Björkmossa.
- Sefvedes och Tunaläns domsaga: } 59. Hemmansegaren P. M. Johansson i Södra Wi.
- Norra Møre och Stranda domsaga: } 60. Hemmansegaren Gustaf Jonsson i Skeppnetorp.
- Södra Møre domsagas vestra valkrets: } 61. Hemmansegaren Jonas Jonasson i Gullaboås.
- Södra Møre domsagas östra valkrets: } 62. F. d. Kaptenen m. m. C. A. Mannerskantz.
- Ölands domsaga: } 63. Hemmansegaren Fredrik Petersson i Möls-  
torp.
- Calmar: } 64. Rektorn m. m. O. E. L. Dahm.
- Westervik och Oscarshamn: } 65. F. d. Premierlöjtnanten C. F. Tenger.
- Gotlands län.**
- Södra domsagan: } 66. Hemmansegaren Ludvig Norrby i Stenstugu.

- Norra domsagan: 67. Arrendatorn G. Kolmodin.  
 Wisby: 68. Regementsläkaren m. m. Doktor J. G. E. Leijer.
- Blekinge län.**
- Listers domsaga: 69. Hemmansegaren Ola Månsson i Jemshög.  
 Bräkne domsaga: 70. Garfverifabrikören J. Sjögren.  
 Östra domsaga: 71. Hemmansegaren Petter Andersson i Säby.  
 Medelstads domsaga: 72. Vice Häradshöfdingen O. F. Brunberg.  
 Carlskrona: 73. Kaptenen F. A. Palander.  
 Carlshamn och Sölvesborg: 74. Handlanden C. G. Berg.
- Christianstads län.**
- Engelstads och Jerrestads domsaga: 75. Hemmansegaren Ola Lasson i Hofby.  
 Willands härad: 76. Hemmansegaren Sven Nilsson i Österslöf.  
 Östra Göinge härad: 77. Hemmansegaren Per Nilsson i Östra Kullhult.  
 Allbo och Gerts domsaga: 78. Landstingsmannen Sven Nilsson i Efveröd.  
 Westra Göinge domsaga: 79. Hemmansegaren Ola Bosson Olsson i Maglehult.  
 Norra Åsbo härad: 80. Hemmansegaren Johan Jönsson i Axtorp.  
 Södra Åsbo och Bjäres härad: 81. Hemmansegaren Ola Nilsson i Rebbelberga.  
 Christianstad och Cimbrishamn: 82. Hofrättsassessoren m. m. P. A. Bergström.
- Malmöhus län.**
- Skytts och Oxie domsaga: 83. Hemmansegaren Åke Andersson i Mellanköpinge.  
 Färs härad: 84. Hemmansegaren Jöns Andersson i Frenninge.  
 Frosta härad: 85. Hemmansegaren Nils Nilsson i Östra Espinge.  
 Rönnebergs och Harjagers härad: 86. Hemmansegaren Per Jonsson i Remmarlöf.  
 Onsjö härad: 87. Hemmansegaren Anders Fredrik Petersson i Sibbarp.  
 Luggude domsagas norra valkrets: 88. Hemmansegaren Ola Jönsson i Kungshult.  
 Luggude domsagas södra valkrets: 89. Hemmansegaren Anders Persson i Mörarp.  
 Bara och Torna domsaga: 90. Hemmansegaren Jöns Olsson i Nordanå.  
 Herrestads och Ljunits härad: 91. Godsegaren m. m. Grefve A. R. Fr:son Posse.  
 Wemmenhögs härad: 92. Hemmansegaren Per Nilsson i Espö.  
 Malmö: 93. Handlanden C. G. Kruse.  
 94. Kabinettskammarherren m. m. S. G. von Geijer.
- Lund: 95. Professoren m. m. J. G. Agardh.  
 Landskrona: 96. Grosshandlanden m. m. J. F. Tranchell

- |   |   |                               |
|---|---|-------------------------------|
| Helsingborg och Engel-<br>holm.             | } | 97. Kyrkoherden H. A. Witt.   |
| Ystad, Skanör, Falsterbo<br>och Trelleborg: |   | 98. Handlanden P. C. Lamberg. |

**Hallands län.**

- |   |   |   |
|---|---|---|
| Halmstads och Tönnersjö<br>härad:                             | } | 99. Landtbrukaren I. Lyttkens.                            |
| Höks härad:   |   | 100. Fullmäktigen i Riksbanken Carl Ifvarsson.            |
| Årstads och Faurås hä-<br>rader:                              | } | 101. Landtbrukaren Carl Aron Jönsson i Thors-<br>holm.    |
| Himble härad:   |   | 102. Hemmansegaren Anders Persson i Tofta.                |
| Wiske och Fjäre domsaga:                                      |   | 103. Kommissions-landtmätaren H. B. A. Hanson.            |
| Halmstad, Warberg, La-<br>holm, Falkenberg och<br>Kongsbacka: | } | 104. Landshöfdingen m. m. Friherre C. J. O.<br>Alströmer. |

**Göteborgs och Bohus län.**

- |  |   |  |
|--|---|--|
| Westra och Östra Hisings<br>och Askims domsaga:  | } | 105. Orgelnisten Jöns Rundbäck i Asmundtorp.           |
| Inlands domsaga:                                 |   | 106. Hemmansegaren Anders Andersson i In-<br>tagan.    |
| Orousts och Tjörns dom-<br>saga:                 | } | 107. Hemmansegaren Carl Ljungman i Sundsby.            |
| Norrvikens domsaga:                              |   | 108. Häradshöfdingen m. m. L. Norin.                   |
| Lane och Stångenäs hä-<br>rader:                 | } | 109. Regementsläkaren m. Doktor C. F. Appel-<br>tofft. |
| Sotenäs, Tunge och Sör-<br>bygdens härad:        |   | 110. Hemmansegaren Johannes Andersson i<br>Knarrevik.  |
| Säfvedals domsaga:                               |   | 111. Godsegaren m. m. H. Schmidt.                      |
| Göteborg:  |   | 112. Grosshandlanden m. m. J. Lindström.               |
|  |   | 113. Grosshandlanden O. Wijk.                          |
|  |   | 114. Rektorn C. F. Winkrans.                           |
|  |   | 115. Litteratören V. Rydberg.                          |
|  |   | 116. Grosshandlanden C. O. Kjellberg.                  |
| Uddevalla, Strömstad,<br>Marstrand och Kongelf:} | } | 117. Kontraktsposten m. m. G. T. Ljunggren.            |

**Elfsborgs län.**

- |  |   |  |
|--|---|--|
| Marks härad:                           |   | 118. Handlanden O. P. Hallin.                          |
| Wedens och Bollebygds<br>härad:        | } | 119. Hemmansegaren Per Benjaminsson i Tämta.           |
| Flundre, Wäne och Bjer-<br>ke domsaga: |   | 120. Kaptenen J. Ericson.                              |
| Kinds härad:                           |   | 121. Hemmansegaren Svante Fredrik Norén i<br>Solberga. |
| Redvägs härad:                         |   | 122. Landtbrukaren O. P. Rylander.                     |



Wettle, Ale och Kullings domsaga:	}	123. Sven Andreasson i Tollered.
Ås och Gäseneds domsaga:		124. Godsegaren O. Thorell.
Sundals härad:	}	125. Hemmansegaren Daniel Isaksson i Nygården.
Nordalsoch Walbo härader:		126. Landtbrukaren G. von Proschwitz.
Tössbo och Wedbo domsaga:	}	127. Bruksegaren A. W. Chenon.
Wenersborg och Åmål:		128. Landshöfdingen m. m. Grefve E. Sparre.
Borås, Alingsås och Ulricehamn.	}	129. Borgmästaren P. Walberg.

**Skaraborgs län.**

Ase och Wiste, Barne och Laske domsaga:	}	130. Hemmansegaren Magnus Svensson i Stora Torpa.
Kinnefjerdings, Kinne och Källands domsaga:		131. Landtbrukaren J. W. Lundqvist.
Skånings, Wilske och Walle domsaga:	}	132. Landtbrukaren S. Brolin.
Gudhems och Kåkinds domsaga:		133. Hemmansegaren Johannes Jonsson i Fröstorp.
Wartofta och Frökinds domsaga:	}	134. Landtbrukaren Gustaf Bjerkander.
Norra Wadsbo domsaga:		135. Sven Magnusson i Fors.
Södra Wadsbo domsaga:	}	136. Hemmansegaren Anders Andersson i Greby.
Mariestad, Skara och Sköfde:		137. Auditören A. Grenander.
Lidköping, Falköping och Hjo.	}	138. T. f. Borgmästaren m. m. C. A. J. Wennerus.

**Wermlands län.**

Wäse, Wisnums och Ölmo härader:	}	139. Landtbrukaren Andreas Andersson i Näserudstorp.
Fernebo härad:		140. Bruksegaren J. F. Geijer.
Mellansysslets domsaga:	}	141. Auditören C. Wikström.
Gillbergs och Näs härader:		142.
Nordmarks härad:	}	143. Hemmansegaren Olof Olsson i Mosstaka.
Fryksdals öfre tingslag:		144. Landthandlanden P. Sahlström.
Fryksdals nedre tingslag:	}	145. Kommissions-landtmätaren P. I. Warberg.
Jösse domsaga:		146. Hemmansegaren Olof Olsson i Olebyn.
Elfdals och Nyeds domsaga:	}	147. Hemmansegaren Bengt Bengtsson i Gunneby.
Carlstad och Filipstad:		148. Biskopen m. m. Doktor A. N. Sundberg.
Askersund, Nora, Lindesberg och Christinehamn:	}	149. Borgmästaren C. H. Nordenfelt.

**Örebro län.**

Edsbergs, Lekebergs, Grimstens och Hardemo härader:	}	150. Godsegaren O. G. Hedengren.
Kumla och Sundbo härader:		151. Direktören m. m. A. Grill.

- Glanshammars och Örebro }  
 härader: } 152. Hemmansegaren Olof Larsson i Nasta.  
 Askers och Sköllersta hä- }  
 rader: } 153. Hemmansegaren Anders Wilhelm Uhr i  
 Svenstorp.  
 Lindes domsaga: } 154. Bruksegaren R. Ehrenborg.  
 Nora domsaga: } 155. Bergsbruksidkaren Johan Johansson i Rings-  
 hyttan.  
 Örebro: } 156. Telegraf-kommissarien C. A. Gumælius.

#### Westmanlands län.

- Tuhundra, Siende, Snef- }  
 ringe och Ytter-Tjurbo }  
 domsaga: } 157. Hemmansegaren Lars Persson i Hjulsta.  
 Åkerbo och Skinskatte- }  
 bergs domsaga: } 158. Landtbrukaren B. Stenbäck.  
 Norrbo, Wangsbro och }  
 Gamla Norbergs dom- }  
 saga: } 159. Bergsmannen Per Andersson i Fragg.  
 Thorstuna, Simtuna, Öf- }  
 ver-Tjurbo och Wåla }  
 domsaga: } 160. Hemmansegaren Johan Erik Johansson i  
 Forneby.  
 Westerås, Köping och En- }  
 köping: } 161. Stadsläkaren m. m. Doktor L. M. Altin.  
 Arboga och Sala: } 162. Borgmästaren J. A. Bovin.

#### Kopparbergs län.

- Särna och Idre, Elfdals, }  
 Orsa samt Mora, Sofia }  
 Magdalena och Wenjans }  
 tingslager: } 163. Hemmansegaren Carl Johanson i Hansjö.  
 Rättviks och Ore, Lek- }  
 sands, Åls och Bjursås }  
 samt Gagnefs tingslager: } 164. Hemmansegaren Liss Olof Larsson i  
 Westannor.  
 Hedemora domsaga: } 165. Hemmansegaren Jan Andersson i Jönvik.  
 Falu domsaga: } 165. Hemmansegaren Anders Andersson i Nyc-  
 kelby.  
 Söderbärkes, Norrbärkes }  
 och Grangärdes tingsla- }  
 ger: } 167. Hemmansegaren Johan Bergström i Wester-  
 by.  
 Nås, Järna och Floda samt }  
 Malungs, Lima och Äp- }  
 pelbo tingslager: } 168. Komministern J. E. Eriksson.  
 Falun, Hedemora och Sä- }  
 ter: } 169. Handlanden W. Falk.

#### Gefleborgs län.

- Hedesunda och Öster-Fer- }  
 nebo samt Ofvansjö, }  
 Thorsåkers och Årsunda }  
 tingslager: } 170. Inspektoren H. Hægermarck.

- Ugglebo och Hamrånge  
samt Hille och Walbo  
tingslager: } 171. Friherre O. von Otter.
- Norra Helsinglands dom-  
saga: } 172. Hemmansegaren Per Ersson i Wik.
- Westra Helsinglands dom-  
saga: } 173. Hemmansegaren Hans Larsson i Flästa.
- Södra Helsinglands dom-  
saga: } 174. Hemmansegaren Magnus Jonsson i Wan  
sätter.
- Gefle: } 175. Landshöfdingen m. m. G. F. Asker.
- Söderhamn och Hudiksvall: } 176. Häradshöfdingen P. Staaff.

**Wester-Norrlands län.**

- Torps, Tuna och Njurunda  
tingslager: } 177. Hofpredikanten m. m. P. Lithner.
- Selångers, Indals, Ljus-  
torps och Sköns tingsla-  
ger: } 178. Hemmansegaren P. Tjernlund i Westan-  
bäck.
- Säbrå, Gudmundrå, Botheå  
och Nora tingslager: } 179. Hemmansegaren Per Östman i Ry.
- Ramsele och Sollefteå tings-  
lager: } 180. Hemmansegaren Per Engman i Näsåker.
- Norra Angermanlands dom-  
saga: } 181. Hemmansegaren Per Olof Hörnfeldt i Hör-  
näs.
- Hernösand, Umeå, Luleå  
och Piteå: } 182.
- Sundsvall och Östersund: } 183. Borgmästaren M. Ahlgren.

**Jemtlands län.**

- Hammerdals, Liths och  
Offerdals tingslager: } 184. Hemmansegaren Hans Andersson i Bring-  
åsen.
- Ragunda, Refsunds, Brun-  
flo och Rödöns tingsla-  
ger: } 185. F. d. Talmannen Nils Larsson i Tullus.
- Södra Jemtlands domsaga: } 186. Hemmansegaren Gunnar Eriksson i Mör-  
viken.

**Westerbottens län.**

- Umeå tingslag: } 187. Hemmansegaren Per Jonsson i Teg.
- Nordmalings och Bjur-  
holms tingslag, Deger-  
fors tingslag samt Asele  
och Lycksele lappmar-  
ker: } 188. Handlanden G. E. Hægström.
- Westerbottens norra dom-  
saga: } 189. Folkskoleläraren C. E. Hjelm.
- Westerbottens mellersta  
domsaga: } 190. Handlanden H. Bexelius.

## Norrbottnens län.

Norrbottnens södra dom-  
saga: } 191. Hemmansegaren Anders Bäckström i Piteå  
och Porsnäs.  
Norrbottnens norra dom-  
saga: } 192.

Och blefvo dessa handlingar på begäran bordlagda.

## § 4.

Enligt 2 § i Arbetsordningen anmodade Ordföranden tolf af Kammarens ledamöter att, jemlikt 33 § Riksdags-ordningen, hos Konungen begära Talman och vice Talman; och anmodades Herr Alströmer anförda deputationen, till hvilken äfven andra ledamöter af Kammaren egde att ansluta sig.

## § 5.

Ordföranden uppläste en från Konungens Öfverste-kammarherre anländ skrifvelse, innefattande tillkännagifvande, att i dag kl.  $\frac{1}{2}$  1 skulle till Kammaren ankomma två Konungens Öfverste-kammarjunkare för att inbjuda Kammarens ledamöter att i morgon onsdag bevista gudstjenst i Storkyrkan och derefter infinna sig å Rikssalen.

## § 6.

Den här ofvan i § 4 omförmälda deputation återkom, hvarvid herr Alströmer tillkännagaf, att Kongl. Maj:t behagat utnämna och förordna till Talman i Andra Kammaren Biskopen i Carlstads stift m. m. Doktor Anton Niklas Sundberg och till vice Talman f. d. Kapitenen m. m. Carl Axel Mannerskantz, hvilka hvar för sig, i de deputerades närvaro, inför Konungen aflagt den i Riksdags-ordningen föreskrifna ed.

Härefter öfverlemnade Ordföranden klubban till Talmanen och yttrade dervid å Kammarens vägnar några hjertliga helsningsord.

## § 7.

Talmanen intog sin plats och tilltalade Kammaren med följande ord:

Mine Herrar! För fjärde gången är nu talmansbefattningen i Riksdagens Andra Kammare till mig öfverlemnad. Jag vågar tro, att en sådan förnyelse af det ansvarsfulla uppdraget icke skett, om ej H. Maj:t Konungens nådiga förtroende blifvit af Kammarens eget förtroende bekräftadt. Den myckna vänskap, jag under tre Riksdagar här åtnjutit, gifver mig åtminstone rättmätig anledning att hysa denna tro, utan hvilken jag skulle skygga tillbaka för den ifrågavarande befattningens svåra och grannliga pligter. Af dem bland Eder, mine herrar, för hvilka jag är personligen okänd, kan jag emellertid icke ännu begära något, som först genom sjelfva utöfningen af mitt kall måste förtjenas. För närvarande anhåller jag blott hos Eder alla om benäget öfverseende med mina brister och om väl-

villigt bistånd, när resultaterna af Edra blifvande öfverläggningar skoja i form af grundlagsenliga propositioner framställas.

I afseende på vårt förestående gemensamma arbete önska vi säkert allesamman, att det må fortgå i frid och krönas med framgång. *Salus reipublicæ summa lex esto* (fäderneslandets välfärd vare lagen för våra handlingar): se der då främsta villkoret för önskningarnes uppfyllelse. Vål är det sannt, att ingen lag, ingen grundsats, huru hög och lefvande den än må vara, eger tillräcklig makt att förekomma allvarsamma meningsstrider eller ens dessa politikens oskyldigare tornérspele, af hvilka den enskilda talangen ofta skördar större ära än samhället viust; men inom en rådpläggande församling, der alla i grunden vilja befrämja ett och samma mål, der kunna dock aldrig skadliga partisöndringar få något fotfäste. Tänkte alla lika om de tjenligaste medlen, genom hvilka målet bör uppnås, så vore det mer än sannolikt, att ingen tänkte med fullt besked och vederbörlig själfständighet. Nej, mine herrar, åsyftar blott vår sträfvan först och sist ett älskadt fosterlands bästa, så kunna vi fritt och, om då någon gång behöfves, äfven skarpt meddela hvarandra våra olika öfvertygelser och erfarenheter utan fara för att den väsendtliga endrägten deraf skall störas eller ofärd inträffa. Tider hafva visserligen funnits, då meningsstriderna inom representationen urartat till en strid om väldet; men så hafva dock andra tider funnits, då den fredliga stillheten varit föga annat än en yttring af svaghet eller beroende. Genom intetdera har samhällets sunda utveckling blifvit befördrad. Då det nu åligger oss såsom folkets ombud att i vår mån bidraga till en dylik utveckling, kan det likväl icke undgå någons uppmärksamhet, hvilka svårigheter dervid möta. Våra dagars opinioner tränga lika starkt på som de hastigt omvexla; man fordrar gerna af hvarje Riksdag med alltför stor otålighet mer än den förmår utträtta, och dessutom förefinnes, när bekymmer trycka, en naturlig benägenhet i sinnena att i själfva samhällsorganismens beskaffenhet söka orsakerna till de besvärliga verkningar, som i någonting helt annat hafva sin upprinnelse. Redan dessa omständigheter äro nog mäktiga att vilseleda omdömet i fråga om landets verkliga behof och hvad som för den eller den gången bör göras. Ty derom äro vi utan tvifvel alla ense, att hvarje förändring i våra förhållanden icke nödvändigt innebär en förbättring och att botemedlen *kunna* vara värre än det onda, man genom dem vill afhjelpa. Men här liksom på de öfriga lefnadsområdena har lyckligtvis den goda viljan, det redliga uppsåtet, en förunderlig makt att klara blicken och uppsöka de rätta utvägarne. Gifve Gud derföre, att *hon* alltid måtte få behålla sitt herravälde oförkränkt! Med en bättre önskan kan jag ej afsluta min första helsning till Eder, mine Herrar, på samma gång jag ödmjukt återupprepar min bön om Eder trofasta hjälp i mitt eget arbete.

## § 8.

På hemställan af Talmannen beslöt Kammaren att nästa Thorsdag den 20 deennes anställa val af:

1:o sekreterare;

2:o åtta ledamöter, hvilka ega att jemte Talmannen, efter samråd med Sekreteraren, tillsätta Kammarens tjenstemän och betjening;

3:o tre ledamöter för handläggning af Kammarens ekonomiska angelägenheter.

### § 9.

Två Konungens Öfverste-kammarjunkare företrädde och inbjödo Kammarens ledamöter att i morgon Onsdag bevista gudstjensten för Riksdagen i Storkyrkan och derefter samlas inför Konungen å Rikssalen, hvilken inbjudning, på Kammarens vägnar, besvarades af Talmannen, hvar efter beslöts att Kammarens ledamöter skulle, för att samfaldt afgå till kyrkan, sammanträda härstädes i morgon klockan  $\frac{1}{2}$ 11 f. m.

### § 10.

Kammaren beslöt, på hemställan af Talmannen, att nästa Lördag den 22 dennes anställa val af ledamöter och suppleanter i Riksdagens ständiga Utskott.

Vid derefter gjord hemställan om bestämmandet af suppleanternes antal, begärdes ordet af:

Herr Lindström, som, ehuru Kammaren vid de två sista riksdagarne utsett suppleanter till lika stort antal som ledamöter, sade sig ej kunna inse behovet häraf, helst erfarenheten vid föregående riksdagar ådagalagt, att Utskotten med mindre antal suppleanter kunde utöfva sin verksamhet och svårighet eljest kunde uppstå vid de tillfälliga Utskottens besättande, samt i följd deraf föreslog att suppleanternes antal skulle bestämmas till hälften af ledamöternes.

Herr Medin deremot ansåg att, då Riksdagen i följd af de olägenheter, som uppstått derigenom att vid 1867 års riksdag suppleanternes antal varit hälften mot ledamöternes, de följande åren beslutat att antalet skulle vara lika samt nyttigt vore om de nya ledamöterne kunde beredas tillfälle att åtminstone såsom suppleanter öfvervara Utskottens öfverläggningar, den praxis som sednast tillämpats fortfarande borde ega rum.

Herr Hierta förmenade, att då antalet af nya ledamöter vore särdeles stort och dessa i allmänhet för Kammaren i öfrigt okända, svårigheter mötte för tillsättandet af ett större antal suppleanter, hvadan han instämde med herr Lindström.

Herr Bergström. Utan tvivel är det godt och nyttigt, att äfven inom det parlamentariska lifvet sedvänja och praxis få utbilda fasta rättsnormer. Dermed torde kunna anses stå i strid, att jag nu uppträder mot hvad vid de tvänne sistförflutna riksdagarne inom denna Kammare varit vidtaget i afseende på antalet af suppleanter i de ständiga Utskotten; men jag torde få erinra, att berörda praxis icke är den ursprungliga sedan det nya representationsskicket började. Vid 1867 års riksdag beslöts

slöt nemligen Kammaren att suppleanternes antal skulle vara hälften mot de ordinarie ledamöternes, och tillämpningen af detta beslut medförde inga verkliga olägenheter, icke ens klagomål öfver förmenta sådana. Det var således utan behof en ledamot vid 1868 års riksdag väckte förslag om utseende af suppleanter till lika antal med de ordinarie Utskotts-ledamöternes, och förslaget blef utan någon föregående öfverläggning snart sagdt genom öfverraskning Kammaren bibragt. Man har således att välja emellan en tvåfalld praxis, en ursprunglig som icke har oskäl med sig, och en sednare om hvilken jag icke tilltror mig säga detsamma. För min del kan jag icke vara tveksam i valet. Att utse suppleanter till lika antal med de ordinarie ledamöterna är obehöfligt, då man kan hjälpa sig med mindre. Hvarken inom den fysiska eller andliga världen bör man utveckla större kraft än behofvet fordrar. Hvarje kraftutveckling derutöfver är ett förspillande af kraft. Det lär blifva svårt att ens föreställa sig hvilka händelser skulle kunna så decimera de ordinarie ledamöterna, att man behöfde hafva i beredskap en reserv lika stor som hufvudstyrkan. På dessa skäl biträder jag Herr Lindströms yrkande.

Herr Kallstenius vitsordade af egen erfarenhet huru svårt det under föregående riksdagar stundom varit att supplera Utskotts-ledamöterna, helst vissa tider af riksdagen funnes, då en mängd af dess ledamöter i följd af enskilda angelägenheter nödsakades att lemna hufvudstaden; instämde derföre med Herr Medin.

Herr Asker ansåg, att om suppleanternes antal borde vara lika med ledamöternes, hade grundlagen säkerligen innehållit något stadgande derom, men då sådant ej funnes samt ett val af lika många suppleanter som ledamöter skulle innefatta ett medgifvande för dessa sednare att de ej behöfde fullgöra sina skyldigheter, förordade Herr Asker ett mindre antal suppleanter än ledamöter.

Herr John Ericson tyckte, att då sed nu vore att välja lika många suppleanter som ledamöter, vore ej skäl att frångå denna sed, helst flere derigenom kunde få tillfälle att bevista de lärorika öfverläggningarne i Utskotten.

Herr Jan Andersson i Jönvik instämde hufvudsakligen med Herr Medin, helst ledamöterna understundom väl kunde behöfva ledighet.

Herr Wennérus ville äfven, att suppleanternes antal skulle bestämmas lika med ledamöternes samt stödde sig dervid på enahanda skäl som Herr Medin.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, framställdes af Herr Talmanen propositioner på de yrkanden, som förekommit, och då dessa med blandade ja och nej besvarades samt omröstning begärdes, blef följande voteringsproposition uppsatt, justerad och anslagen:

Den, som vill att suppleanter i de ständiga Utskotten skola utses till lika stort antal som de ordinarie ledamöterna,

röstas ja ;

Den det ej vill,

röstas nej ;

Vinner nej, har Kammaren beslutat att suppleanternes antal skall vara hälften mot ledamöternes.

Omröstningen utföll med 131 ja mot 44 nej, hvadan Kammaren beslutat i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

### § 11.

Efter hemställan af Talmanen beslöt Kammaren att straxt efter utskottsvalen skulle väljas:

1:o två ledamöter för inseende öfver Riksdagens Kansli ;

2:o tre ledamöter i Talmanskonferensen.

### § 12.

Dagens sammanträde afslöts kl. 1.

Rätteligen antecknadt, enligt uppdrag.

*A. Printzensköld.*

*O. E. L. Dahm.*

## Onsdagen den 19 Januari.

Kl. ½11 f. m.

Kammarens ledamöter samlades vid ofvan uppgifna tid och afgingo till Storkyrkan, för att, efter derstädes bevisad gudstjenst, infinna sig å Rikssalen.

Rätteligen antecknadt, enligt uppdrag.

*A. Printzensköld.*

*O. E. L. Dahm.*